

Potrebujem právnu pomoc, ale nemám prostriedky na jej zabezpečenie

Centrum právnej pomoci Kancelária Bratislava Ul. Fraňa Kráľa 35 P.O. BOX 125 810 00 Bratislava 1 Tel: 02/444 630 40 02/444 530 80 Fax: 02/444 53 431 Email: info@legalaid.sk	Centrum právnej pomoci Kancelária Košice Alžbetina ul. 2 P.O. BOX A11 040 41 Košice Tel: 055/72 909 45 055/72 909 46 Fax: 055/72 909 47 Email: info@legalaid.sk	Centrum právnej pomoci Kancelária Banská Bystrica Kukučínova ul. 24 P.O. BOX 113 974 01 Banská Bystrica Tel: 048/414 29 21 048/414 29 22 Fax: 048/414 32 77 Email: info@legalaid.sk
Centrum právnej pomoci Kancelária Žilina Daxnerova 9 P.O. BOX B10 011 00 Žilina Tel: 041/700 25 75 041/700 25 76 Fax: 041/700 21 52 Email: info@legalaid.sk	Centrum právnej pomoci Kancelária Prešov Hlavná 67 080 01 Prešov Tel: 051/749 54 44 Fax: 051/458 32 07 Email: info@legalaid.sk	Centrum právnej pomoci Kancelária Liptovský Mikuláš Námestie mieru 1 031 01 Liptovský Mikuláš Tel: 044/ 55 26 192 Fax: 044/ 55 26 197 Email: info@legalaid.sk
Centrum právnej pomoci Kancelária Tvrdošín Školská 165/2 027 44 Tvrdošín Tel: 043/ 53 21 896 Fax: 043/ 53 21 898 Email: info@legalaid.sk		

www.legalaid.sk, www.bezpravie.sk

Konzultačné hodiny:

Pondelok: 8:00 – 16:00

Streda: 8:00 – 16:00

Podateľňa:

Pondelok – Piatok: 8:00 – 16:00

A. Základné informácie

Prečo bolo zriadené Centrum právnej pomoci, komu a v akých oblastiach poskytuje právnu pomoc?

Zmyslom práce centra je **poskytovať kvalitnú komplexnú právnu pomoc ľuďom, ktorí pre nedostatok prostriedkov nemôžu využívať právne služby.** Poskytovaním právnej pomoci sa tak centrum snaží zabezpečiť ľuďom v núdzi efektívnu právnu ochranu.

Centrum právnej pomoci (ďalej len „centrum“) vzniklo na základe zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi (ďalej len „zákon“), ako štátna rozpočtová organizácia, ktorej zriaďovateľom je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky.

Centrum poskytuje právnu pomoc vo vnútroštátnych sporoch **všetkým fyzickým osobám**. V cezhraničných sporoch sa poskytuje všetkým fyzickým osobám, ktoré majú bydlisko alebo obvyklý pobyt na území členského štátu Európskej únie s výnimkou Dánska.¹

Centrum poskytuje právnu pomoc

- **vo vnútroštátnych sporoch** vo veciach:
 - **občianskoprávných** (napr. v sporoch týkajúcich sa nájmu bytu, vysporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov, nezaplatenia pôžičky, ochrany spotrebiteľa),
 - **rodinnoprávných** (napr. platenia výživného, zverenia dieťaťa do výchovy)
 - **pracovnoprávných** (v sporoch týkajúcich sa neplatnosti výpovede, pracovných podmienok, diskriminácie na pracovisku a pod.).

To znamená, že ak požiadam o právnu pomoc napr. vo veciach sociálneho zabezpečenia, dôchodkového zabezpečenia, vo veciach priestupkov, veciach žiadateľov o priznanie postavenia utečenca či v trestných veciach, centrum vo veci takejto žiadosti nemôže konať, a to bez ohľadu na to, či spĺňam všeobecné podmienky na jej poskytnutie alebo nie. Vo vnútroštátnych sporoch nemôže centrum konať ani vo veciach obchodnoprávných (napr. v spore z úverovej zmluvy s bankou, spore zo zmluvy o vkladovom účte).

- **v cezhraničných sporoch** okrem **občianskoprávných, rodinnoprávných a pracovnoprávných veciach** aj vo veciach **obchodnoprávných**.

Svoju žiadosť o poskytnutie právnej pomoci môžem zaslať podľa miesta bydliska na adresu **kancelárie centra v Bratislave, v Banskej Bystrici, v Košiciach, v Žiline, v Prešove, v Tvrdošíne alebo v Liptovskom Mikuláši.**

(viď. adresy sú uvedené na prednej strane tohto letáku)

¹ Vždy keď sa v tomto texte uvádza pojem členský štát, myslia sa tým všetky členské štáty Európskej únie okrem Dánska.

B. Aké sú podmienky poskytnutia právnej pomoci?

Na poskytnutie právnej pomoci mám právo, ak spĺňam tieto **tri podmienky**:

1. **nachádzam sa v stave materiálnej núdze,**
2. **nejde o zrejmú bezúspešnosť sporu,**
3. **hodnota sporu prevyšuje hodnotu minimálnej mzdy ustanovenej zákonom.**

Splnenie týchto podmienok posudzuje centrum v konaní o nároku na poskytnutie právnej pomoci (po podaní žiadosti). Toto konanie predchádza samotnému poskytovaniu právnej pomoci.

1. Čo je to materiálna núdza?

Pojem materiálna núdza je úplne nový a netreba si ho zamieňať s pojmom hmotná núdza. V stave materiálnej núdze sa nachádzam vtedy, keď môj príjem nedosahuje **1,4-násobok sumy životného minima²** a využívanie právnych služieb si nemôžem zabezpečiť iným svojím majetkom.

V súčasnej dobe (t.j. po 1. júli 2007) sa plnoletá fyzická osoba posudzovaná samostatne nachádza v materiálnej núdzi, ak jej príjem po odpočítaní vyššie uvedených položiek nepresahuje sumu 7 182 Sk a zároveň si táto osoba nemôže právne služby zabezpečiť svojím majetkom.

2. Čo je to zrejmá bezúspešnosť sporu?

Ak centrum konkrétny spor posúdi ako **zrejme bezúspešný**, nárok na právnu pomoc mi neprizná. Ide najmä o prípady, kedy sa právo v dôsledku času premlčí, prípadne zanikne. Podobne, ak neviem označiť dôkazy na preukázanie mojich tvrdení, spor je zrejme bezúspešný.

3. Čo je to hodnota sporu?

Hodnota sporu sa určuje v peniazoch. V sporoch, ktorých hodnotu možno vyčíslieť **sa na priznanie nároku na právnu pomoc vyžaduje, aby táto hodnota presiahla sumu minimálnej mesačnej mzdy** (v súčasnosti 8 100 Sk).

Splnenie podmienky stanovenej hodnoty sporu sa nevyžaduje v sporoch, ktorých hodnotu nie je možné vyčíslieť (napr. ak matka žiada o zrušenie ústavnej starostlivosti dieťaťa).

Viac k podmienkam na poskytnutie právnej pomoci sa nachádza v časti H.

² Suma životného minima je 5 130 Sk mesačne pre jednu plnoletú fyzickú osobu, 3 580 Sk pre ďalšiu spoločne posudzovanú plnoletú fyzickú osobu a 2 340 Sk pre zaopatrené nepĺnoleté dieťa ako aj pre nezaopatrené dieťa (platí od 1.júla 2007).

C. Ako mám postupovať, ak chcem požiadať o poskytnutie právnej pomoci?

Najskôr musím podať žiadosť o poskytnutie právnej pomoci.

Žiadosť o poskytnutie právnej pomoci podávam **písomne na predpísanom tlačive** (jej zaslaním **na jednu** z uvedených poštových adries kancelárií centra). Toto tlačivo si môžem vyzdvihnúť **osobne** v kanceláriách centra v Bratislave, v Banskej Bystrici, v Košiciach, v Žiline, v Prešove, v Tvrdošíne alebo v Liptovskom Mikuláši alebo mi bude **na požiadanie zaslané**. Žiadosť tiež nájdem **na internetovej stránke** Centra právnej pomoci – www.legalaid.sk ako aj na internetovej stránke Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky – www.justice.gov.sk.

Žiadosť nie je spoplatnená.

Pri vyplňaní žiadosti je veľmi dôležité pozorne si prečítať poznámky k jednotlivým častiam tlačiva, najmä čo sa týka dokladov o príjmovej a majetkovej situácii žiadateľa, ktoré je potrebné k žiadosti priložiť (napr. potvrdenie o výške príjmu od zamestnávateľa, potvrdenie zo Sociálnej poisťovne o dávkach nemocenského poistenia a dávkach v nezamestnanosti).

Tieto doklady nesmú byť staršie ako tri mesiace.

Ak bude na rozhodnutie o žiadosti potrebné ešte doložiť doklady, resp. doplniť údaje v žiadosti, centrum ma na toto upozorní a je potrebné doklad alebo údaje po výzve centra v určenej lehote doplniť.

Pokiaľ nebude žiadosť **riadne vyplnená a úplná (to znamená, že neboli predložené všetky potrebné doklady na preukázanie príjmovej a majetkovej situácie)**, centrum nebude môcť o nej rozhodnúť a nezačne plynúť lehota na vydanie rozhodnutia o priznaní alebo nepriznaní nároku na poskytovanie právnej pomoci.

O nároku na poskytnutie právnej pomoci rozhodne centrum do 30 dní po doručení riadne vyplnenej a doloženej žiadosti. Proti rozhodnutiu centra nie je prípustný opravný prostriedok (napr. odvolanie), je však preskúmateľné súdom. Proti centru teda môžem podať žalobu na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia a postupu centra. O možnosti podať takúto žalobu ako aj o jej náležitostiach budem poučený v rozhodnutí o nepriznaní poskytovania právnej pomoci.

Ak sa nezmenia moje príjmové alebo majetkové pomery, opätovne môžem podať žiadosť o právnu pomoc v tej istej veci až po uplynutí **šiestich mesiacov** od vydania predchádzajúceho rozhodnutia, ktorým mi nárok na poskytnutie právnej pomoci nebol priznaný (t. j. ak centrum vydá negatívne rozhodnutie koncom marca, opätovne môžem podať žiadosť až na začiatku októbra).

D. Kedy môžem využiť predbežnú konzultáciu?

Inštitút predbežnej konzultácie môžem využiť, ak mám záujem o poskytnutie právnej pomoci, a:

- *chcem podať žiadosť o poskytnutie právnej pomoci a neviem ako na to alebo*
- *potrebujem základnú právnu radu.*

Predbežná konzultácia sa poskytuje **v trvaní maximálne jednej hodiny**, to znamená, že je dobre, ak si vopred premyslím, aké informácie, resp. radu naozaj

potrebujem. Za poskytnutie jednej predbežnej konzultácie sa podľa zákona platí **poplatok vo výške 150 Sk.**

Počas predbežnej konzultácie mám nárok na

- a) **vysvetlenie** – ak mi nie sú celkom jasné podmienky na poskytnutie právnej pomoci, resp. chcem vedieť, či by právnik centra po základnom oboznámení sa s prípadom nezáväzne odporučil podanie žiadosti o poskytnutie právnej pomoci (právnik skúma o aký druh sporu ide, či nejde o spor bezúspešný a pod.),
- b) **základnú právnu radu** (napr. ako môžem skončiť pracovný pomer, či mám nárok na bytovú náhradu, ...),
- c) **upozornenie na nebezpečenstvo zmeškanie lehoty** v konkrétnom prípade,
- d) **pomoc** pri vyplňaní žiadosti o poskytnutie právnej pomoci (ak však mám konkrétnu otázku, napr. si chcem len overiť, či mi na preukázanie konkrétneho príjmu postačuje doklad, ktorý mám, resp. neviem ako mám svoj príjem doložiť, poradia mi pracovníci prvého kontaktu alebo asistent podateľne mimo predbežnej konzultácie).

Predbežnú konzultáciu mi poskytne **právnik centra** alebo **ktorýkoľvek advokát zapísaný do zoznamu advokátov poskytujúcich právnu pomoc osobám v materiálnej núdzi**. Tento zoznam sa nachádza na internetovej stránke Centra právnej pomoci (www.legalaid.sk), na stránke Slovenskej advokátskej komory (www.sak.sk) alebo v kanceláriách centra.

E. Čo je to predbežná právna pomoc a ako o jej poskytnutie môžem požiadať?

Predbežná právna pomoc je pomoc pred samotným rozhodnutím o nároku na právnu pomoc. **Pozor – predbežná právna pomoc nie je totožná s predbežnou konzultáciou!**

Centrum ju na základe žiadosti poskytne vždy, **ak hrozí nebezpečenstvo zmeškania lehoty** (napr. lehoty na podanie odvolania proti rozhodnutiu súdu, odporu proti platobnému rozkazu). O jej priznaní, resp. nepriznaní centrum urýchlene rozhodne ešte pred rozhodnutím o nároku na poskytnutie právnej pomoci.

Zákon hovorí, že centrum alebo advokát pri predbežnej konzultácii upozorní fyzickú osobu, ktorá má záujem o poskytnutie právnej pomoci na možnosť požiadať o predbežné poskytnutie právnej pomoci, ak na základe oboznámenia sa s prípadom zistí, že hrozí nebezpečenstvo zmeškania lehoty.

Požiadanie o predbežnú právnu pomoc

O predbežnú právnu pomoc môžem požiadať tak, že vyplním príslušnú časť v žiadosti o poskytnutie právnej pomoci. Zároveň ale musím počítať s tým, že ak sa po posúdení žiadosti o poskytnutie právnej pomoci zistí, že nespĺňam podmienky na priznanie nároku na jej poskytovanie, môžu mi byť dodatočne vyúčtované trovy poskytnutej právnej pomoci (ich výška sa určí podľa vyhlášky o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb).

F. Právna pomoc po priznaní nároku

Ak mi bol priznaný nárok na poskytovanie právnej pomoci, mám možnosť využiť komplexné právne služby, ktorá zahŕňajú najmä:

- **právne poradenstvo** (konzultácie),
- **pomoc pri mimosúdnych konaniach** (napr. pri riešení sporov **mediáciou**³), ktorú zabezpečuje centrum),
- **spisovanie podaní na súdy** (príprava návrhov, žalôb a pod.),
- **zastupovanie pred súdom,**
- **vykonávanie úkonov súvisiacich s vyššie uvedeným a úplné alebo čiastočné uhrádzanie nákladov s tým spojených** (uhrádzanie nákladov v cezhraničných sporoch spojených s ustanovením tlmočníka, prekladom potrebných dokladov, prípadne s náhradou cestovných nákladov zahraničnej oprávnenej osoby).

Kto mi právnu pomoc poskytne?

Právnu pomoc mi poskytuje **právnik centra** (právnik centra nie je advokát), a to počnúc priznaním nároku na jej poskytovanie až do skončenia súdneho, resp. mimosúdneho konania v danej veci.

Ak je to potrebné na ochranu mojich záujmov, môže mi centrum **v konaní pred súdom** určiť na zastupovanie **právnik centra** alebo **advokáta** zapísaného do zoznamu advokátov poskytujúcich právnu pomoc osobám v materiálnej núdzi.

Ak nesúhlasím s osobou určeného advokáta, neudelím alebo odvolám plnomocenstvo, ktoré som mu udelil na úkony súvisiace s poskytovaním právnej pomoci, nemám právo na určenie iného advokáta (na jeho zmenu).

Aké mám ako oprávnená osoba (osoba, ktorej bol priznaný nárok na poskytnutie právnej pomoci) povinnosti?

Po tom, čo mi bol rozhodnutím centra priznaný nárok na poskytnutie právnej pomoci, ma centrum vyzve **na uzatvorenie dohody o poskytovaní právnej pomoci** (buď priamo s centrom alebo s určeným advokátom) a **na udelenie plnomocenstva** na úkony súvisiace s poskytovaním právnej pomoci centru alebo určenému advokátovi.

Ďalej som povinný s centrom alebo určeným advokátom spolupracovať a akékoľvek zmeny skutočností rozhodujúcich pre trvanie nároku na poskytovanie právnej pomoci (napr. zmenu príjmu, nadobudnutie daru, rozvod) písomne oznámiť centru do ôsmich dní. Podobne som povinný preukázať na výzvu centra skutočnosť dôležitú pre trvanie nároku na poskytovanie právnej pomoci (napr. doložiť kópiu posledného daňového priznania alebo potvrdenia daňového úradu), a to do ôsmich dní odo dňa doručenia výzvy, ak nebola vo výzve určená dlhšia lehota.

³ Mediácia predstavuje neformálny spôsob riešenie sporu, pri ktorom sa účastníci sporu za asistencie tretej nestrannej osoby snažia dospieť k obojstranne akceptovanej písomnej dohode, ktorá je pre obe strany záväzná. Ak je táto dohoda spísaná vo forme notárskej zápisnice alebo je schválená ako zmier pred súdom, resp. rozhodcovským orgánom, možno na jej základe podať návrh na súdny výkon rozhodnutia (ak ide o dohodu o výchove maloletých detí) inak návrh na vykonanie exekúcie.

G. Môže mi byť právna pomoc odňatá?

Existuje päť prípadov, kedy centrum rozhodne o odňatí poskytovania právnej pomoci.

1. Ak ja ako oprávnená osoba do troch mesiacov od vydania právoplatného rozhodnutia o priznaní nároku na poskytovanie právnej pomoci **neuzavriem s určeným advokátom dohodu alebo neudelím plnomocenstvo centru alebo určenému advokátovi.**
2. Ak ako oprávnená osoba **neposkytujem centru alebo určenému advokátovi potrebnú súčinnosť(nespolupracujem).**
3. Ak sa v priebehu poskytovania právnej pomoci **zmenia moje príjmové alebo majetkové pomery tak, že už nespĺňam podmienku materiálnej núdze.**
4. Vyjde najavo, že nárok na poskytovanie právnej pomoci mi bol priznaný, pretože som v žiadosti o poskytnutie právnej pomoci uviedol **nepravdivé alebo neúplné údaje.**
5. Ak som ako oprávnená osoba na základe výzvy centra nedoložil skutočnosti preukazujúce trvanie nároku na poskytovanie právnej pomoci (napr. potvrdenia o výške príjmu, kópiu daňového priznania podávaného po priznaní nároku na právnu pomoc) do ôsmich dní odo dňa doručenia výzvy (ak centrum neurčilo dlhšiu lehotu).

Čo môžem urobiť ak nesúhlasím s odňatím právnej pomoci?

Proti rozhodnutiu centra o odňatí právnej pomoci **nie je možné odvolať sa.** Ak však s takýmto rozhodnutím nesúhlasím a domnievam sa, že som ním bol ukrátený na svojich právach, **môžem podať na súd žalobu na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia a postupu centra vo veci odňatia právnej pomoci.** O náležitostiach takejto žaloby budem bližšie poučený v rozhodnutí centra o odňatí právnej pomoci.

H. Viac o podmienkach na poskytnutie právnej pomoci

Právo na poskytnutie právnej pomoci mám, ak sa nachádzam v stave materiálnej núdze, nejde o zrejmú bezúspešnosť sporu a hodnota sporu prevyšuje hodnotu minimálnej mzdy ustanovenej zákonom.

1. Materiálna núdza

Prvá podmienka priznania nároku na poskytnutie právnej pomoci je stav materiálnej núdze žiadateľa. V stave materiálnej núdze sa nachádzam vtedy, keď môj príjem nedosahuje **1,4-násobok sumy životného minima**⁴ a využívanie právnych služieb si nemôžem zabezpečiť iným svojím majetkom.

1.1 Príjem

Príjem musím doložiť za kalendárny mesiac, v ktorom podávam žiadosť o poskytnutie právnej pomoci, pričom sa prihliada i na príjem za posledných šesť kalendárnych mesiacov pred jej podaním (t. j. ak žiadosť podám v januári, doložím

⁴ Suma životného minima je 5 130 Sk mesačne pre jednu plnoletú fyzickú osobu, 3 580 Sk pre ďalšiu spoločne posudzovanú plnoletú fyzickú osobu a 2 340 Sk pre zaopatrené neplnoleté dieťa ako aj pre nezaopatrené dieťa (platí od 1.júla 2007).

potvrdenie o výške príjmu za mesiac január a potvrdenie o príjmoch od 1. júla do 31. decembra). Výška príjmu sa prehodnocuje každých šesť mesiacov.

Čo sa podľa zákona počíta ako môj príjem

- o **príjmy zo závislej činnosti** (napr. príjmy z pracovnoprávneho vzťahu, služobného pomeru, štátnozamestnaneckého pomeru, odmena obvineného vo väzbe a odmena odsúdeného vo výkone trestu odňatia slobody),
- o **príjmy z podnikania, z inej samostatne zárobkovej činnosti a z prenájmu** (napr. príjmy z poľnohospodárskej výroby, lesného a vodného hospodárstva, zo živnosti, z použitia alebo poskytnutia práv z priemyselného alebo iného duševného vlastníctva, príjmy z prenájmu nehnuteľností (hnutelných vecí, len ak sa prenajímajú ako príslušenstvo nehnuteľnosti),
- o **príjmy z kapitálového majetku** (napr. úroky a ostatné výnosy z cenných papierov, z vkladov na vkladných knižkách vrátane úrokov z peňažných prostriedkov na vkladovom účte a z bežného účtu),
- o **ostatné príjmy** (napr. príjmy z príležitostných činností vrátane príjmov z príležitostnej poľnohospodárskej výroby, lesného a vodného hospodárstva, príjmy z prevodu vlastníctva nehnuteľností, z predaja hnutelných vecí).

Výška príjmu sa posudzuje po odpočítaní poistného na verejné zdravotné poistenie, poistného na nemocenské poistenie, poistného na starobné poistenie, poistného na invalidné poistenie a poistného na poistenie v nezamestnanosti, preddavku na daň alebo dane z príjmov fyzických osôb a ďalších výdavkov vynaložených na dosiahnutie, zabezpečenie a na udržanie príjmov fyzických osôb (t. j. posudzuje sa čistý príjem žiadateľa).

Čo sa ako príjem podľa zákona nepočíta

- o dávka a príspevky k dávke v hmotnej núdzi (napr. príspevok na zdravotnú starostlivosť, aktivačný príspevok, príspevok na bývanie) a jednorazová dávka v hmotnej núdzi,
- o peňažné príspevky občanom s ťažkým zdravotným postihnutím na kompenzáciu sociálnych dôsledkov ich ťažkého zdravotného postihnutia,
- o materské, dávky štátnej sociálnej podpory (napr. rodičovský príspevok, príspevok pri narodení dieťaťa, prídavok na dieťa),
- o zvýšenie dôchodku pre bezvládnosť,
- o štipendiá.

Napriek tomu, že vyššie uvedené dávky, resp. príspevky sa do príjmu nezapočítavajú, ich zdokladovanie pomôže centru lepšie zhodnotiť celkovú príjmovú situáciu žiadateľa.

1.2 Ako preukážem jednotlivé príjmy a majetok

Aby bola žiadosť o poskytnutie právnej pomoci úplná, musím ju doložiť dokladmi preukazujúcimi moje príjmy ako i majetok, ktoré nesmú byť staršie ako tri mesiace.

Dokladom preukazujúcim jednotlivé príjmy je v prípade

- o príjmu zo závislej činnosti: *potvrdenie od zamestnávateľa*,
- o dávky nemocenského poistenia a dávky v nezamestnanosti: *potvrdenie zo Sociálnej poisťovne*,

- dávky dôchodkového poistenia (starobný dôchodok, invalidný dôchodok, vdovský dôchodok, sirotsky dôchodok a i.): *potvrdenie pošty alebo Sociálnej poisťovne,*
- peňažného príspevku za opatrovanie: *potvrdenie príslušného úradu práce, sociálnych vecí a rodiny,*
- výživného: *právoplatný rozsudok súdu, prípadne rozhodnutie príslušného úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, ak sa poskytuje náhradné výživné,*
- neplatenia výživné povinnou osobou: *čestné vyhlásenie žiadateľa alebo jeho zákonného zástupcu,*
- príjmov zo samostatne zárobkovej činnosti, nájmu a prenájmu: *čestné vyhlásenie žiadateľa a kópia posledného podaného daňového priznania, prípadne potvrdenie príslušného daňového úradu,*
- iných príjmov: *čestné vyhlásenie žiadateľa.*

Pri vyplňaní žiadosti ako aj pri písaní čestného vyhlásenia som povinný uviesť úplné a pravdivé údaje. Hneď ako vyjde najavo, že údaje, ktoré som uviedol, boli nepravdivé alebo neúplné, centrum rozhodne o odňatí poskytovania právnej pomoci.

Ako sa posudzuje majetok

Zároveň s príjmami sa posudzuje i môj majetok (vrátane majetku môjho manžela/manželky a nezaopatreného dieťaťa/detí), ktorým by som si mohol zabezpečiť využívanie právnych služieb (jeho predajom, prenájomom).

Za majetok sa považujú:

- nehnuteľnosti (napr. dom, byt, záhrada, pozemok),
Na preukázanie vlastníctva nehnuteľnosti nie je potrebné doložiť k žiadosti list vlastníctva, ale je nevyhnutné vlastníctvo nehnuteľnosti vyznačiť v žiadosti o poskytnutie právnej pomoci.
- hnutelné veci (motorové vozidlá, elektronika, obrazy),
- ak to ich povaha pripúšťa, práva alebo iné majetkové hodnoty (napr. pohľadávky, právo spoločníka spoločnosti s ručením obmedzeným na vyplatenie podielu na zisku).

Na to, aby som si mohol zabezpečiť využívanie právnych služieb, však v žiadnom prípade nemožno požadovať, aby som prenajal alebo predal nasledovný majetok (vrátane majetku môjho manžela/manželky a nezaopatreného dieťaťa/detí):

- a) nehnuteľnosť, ktorú užívam/užívame na primerané trvalé bývanie,
- b) poľnohospodársku pôdu a lesnú pôdu, ktorú užívam/užívame pre vlastnú potrebu,
- c) hnutelnú vec, ktorá tvorí nevyhnutné vybavenie domácnosti (posteľ, stôl, stoličky, chladnička, sporák, varič, vykurovacie teleso, palivo, práčka, periny, posteľná bielizeň, bežný kuchynský riad, rádioprijímač) alebo na ktorú sa poskytla jednorazová dávka v hmotnej núdzi alebo peňažný príspevok na kompenzáciu sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia,
- d) osobné motorové vozidlo, ktoré využívam/využívame na individuálnu prepravu z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia alebo jeho hodnota nie je vyššia ako 35-násobok sumy životného minima (momentálne 179 550 Sk) alebo hnutelnú vec, ktorej predaj by bol v rozpore s dobrými mravmi (napr. nie som povinný predať vzácny obraz, ktorý mi darovala

stará mama na pamiatku, uvedenú skutočnosť doložím čestným vyhlásením).

1.3 Aké osoby sa posudzujú spoločne so mnou

Okrem mojich príjmov a majetku sa posudzujú i príjmy a majetok môjho manžela/manželky a nezaopatreného dieťaťa/detí. Toto neplatí, ak sa sporíme navzájom medzi sebou (t. j. sme účastníkmi sporu v protichodnom postavení - jeden je v pozícii navrhovateľa a druhý v pozícii odporcu).

Za nezaopatrené dieťa sa považuje:

- a) *dieťa do skončenia povinnej školskej dochádzky (avšak najdlhšie do dovŕšenia 25 rokov veku)*, ak sa sústavne pripravuje na povolanie štúdiom (*za sústavnú prípravu na povolanie štúdiom sa nepovažuje externé štúdium na vysokej škole*) alebo sa nemôže sústavne pripravovať na povolanie štúdiom, alebo vykonávať zárobkovú činnosť pre chorobu alebo úraz,
- b) *do dovŕšenia plnoletosti⁵*, ak je dieťa neschopné sústavne sa pripravovať na povolanie alebo vykonávať zárobkovú činnosť pre dlhodobu nepriaznivý stav.

Nezaopatreným dieťaťom nie je dieťa, ak:

- a) mu vznikol nárok na invalidný dôchodok alebo poberá sociálny dôchodok,
- b) jeho štúdium na vysokej škole presahuje štandardnú dĺžku (t. j. napr. opakuje ročník) alebo už získalo vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa.

2. Zrejma bezúspešnosť sporu

Ak centrum konkrétny spor posúdi ako **zrejme bezúspešný**, nárok na právnu pomoc mi neprizná. Ide najmä o prípady, kedy sa právo v dôsledku času premlčí, prípadne zanikne. Podobne, ak neviem označiť dôkazy na preukázanie mojich tvrdení, spor je zrejme bezúspešný.

2.1 Premlčanie

Právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v ustanovenej dobe. Napr. požičal som susedovi peniaze s tým, aby mi ich vrátil 1. januára 2002. Sused mi peniaze nevrátil. Vo februári 2005 (teda po uplynutí všeobecnej trojročnej premlčacej doby) som podal v tejto veci žalobu na súd. V súdnom konaní môj sused namietol premlčanie môjho práva. Súd jeho námietku uznal ako opodstatnenú a *právo na zaplatenie požičaných peňazí mi nepriznal*.

Okrem všeobecnej trojročnej premlčacej doby existujú i kratšie a dlhšie premlčacie doby a premlčacia doba nemusí plynúť súvisle. Preto je potrebné každý konkrétny prípad posudzovať individuálne.

2.2 Zánik práva (preklúzia)

Preklúzia nastane len v presne stanovených prípadoch. Napríklad ak si kúpim topánky, na ktoré je záručná doba 24 mesiacov, a tieto sa mi rozlepia po 24 mesiacoch a 2 dňoch, už si nemôžem uplatniť práva zo zodpovednosti za vady veci - opravu, výmenu veci, resp. vrátenie peňazí.

⁵ Plnoletosť sa v Slovenskej republike nadobúda dovŕšením 18. roku veku života. Pred dovŕšením tohto veku môže dieťa nadobudnúť plnoletosť uzavretím manželstva. Manželstvo môže uzavrieť len osoba staršia ako 16 rokov s povolením súdu.

Zuzana M. býva v prenajatom byte. V marci začal prenajíateľ vymieňať na celom byte svojpomocne okná. Toto vymieňanie trvalo celý mesiac a podstatne sťažovalo podmienky na bývanie. Zuzane o pár mesiacov známy poradil, že má právo uplatniť si zľavu na nájomnom za obdobie, kedy sa zhoršilo užívanie bytu (kvôli výmene okien). Zuzana v decembri požiadala prenajíateľa o zľavu na nájomnom za obdobie, kedy sa okná vymieňali. Keďže zákon (Občiansky zákonník) hovorí, že právo na zľavu z nájomného treba u prenajíateľa uplatniť bez zbytočného odkladu, a toto právo zanikne, ak sa neuplatnilo do šiestich mesiacov od odstránenia závad (t.j. od dokončenia výmeny okien) Zuzana túto dobu zmeškala (nárok na zľavu uplatnila v decembri, teda po deviatich mesiacoch) a jej právo na zľavu na nájomnom zaniklo.

2.3 Označenie dôkazov

Medzi dôkazy, ktorými môžem preukázať svoje tvrdenia patria napr. listiny (kúpna zmluva, zmluva o pôžičke, dohoda o vysporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov, nájomná zmluva) a výpovede osôb, ktorých označím za svedkov.

3. Hodnota sporu

Hodnota sporu sa určuje v peniazoch (napr. ak si požičiam bez úrokov od Jána S. 3 000 Sk a peniaze mu nevrátim, hodnota sporu by v tomto prípade bola 3 000 Sk). V sporoch, ktorých hodnotu možno vyčíslieť **sa na priznanie nároku na právnu pomoc vyžaduje, aby táto hodnota presiahla sumu minimálnej mesačnej mzdy** (v súčasnosti 8 100 Sk).

Splnenie podmienky stanovenej hodnoty sporu sa nevyžaduje v sporoch, ktorých hodnotu nie je možné vyčíslieť (napr. ak matka žiada o zrušenie ústavnej starostlivosti dieťaťa).

I. Poskytovanie právnej pomoci v cezhraničných sporoch

Cezhraničné spory, keď príslušným súdom na rozhodovanie vo veci je súd Slovenskej republiky

Jedná sa o spory v ktorých má strana sporu žiadajúca o poskytnutie právnej pomoci bydlisko alebo obvyklý pobyt v inom členskom štáte Európskej únie ako v Slovenskej republike a príslušným je súd v Slovenskej republike, alebo ide o rozhodnutie, ktoré sa má vykonať v Slovenskej republike.

So žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci sa na centrum môže obrátiť priamo alebo prostredníctvom príslušného orgánu členského štátu ktorákoľvek fyzická osoba, ak má bydlisko alebo obvyklý pobyt na území iného členského štátu a preukáže splnenie podmienok na poskytnutie právnej pomoci. Právna pomoc sa poskytuje aj v súvislosti so žiadosťou o uznanie alebo výkon rozhodnutia, ktoré bolo vydané v konaní v inom členskom štáte ako v Slovenskej republike a v tomto konaní bola osobe poskytnutá právna pomoc podľa práva tohto štátu. Centrum o žiadosti o poskytnutie právnej pomoci rozhodne do 60 dní od doručenia kompletnej žiadosti alebo od jej postúpenia príslušným orgánom členského štátu.

Právna pomoc poskytovaná v cezhraničnom spore zahraničnej oprávnenej osobe zahŕňa navyše:

- a) ustanovenie tlmočníka (ak je to potrebné)
- b) zabezpečenie prekladu dokladov vyžadovaných súdom alebo príslušným orgánom, ktoré boli zahraničnou osobou predložené a sú nevyhnutné na rozhodnutie vo veci,
- c) náhradu nevyhnutných cestovných nákladov zahraničnej oprávnenej osoby, ktoré vznikli v súvislosti s jej cestou z miesta bydliska alebo obvyklého pobytu, ak je potrebná jej prítomnosť pred príslušným súdom.

Zahraničná oprávnená osoba je na základe rozhodnutia centra povinná nahradiť mu celkom alebo sčasti náklady vynaložené na poskytnutú právnu pomoc, ak sa zistí, že v čase podania žiadosti o poskytnutie právnej pomoci jej príjmové alebo majetkové pomery nezakladali nárok na právnu pomoc resp. jej príjmové a majetkové pomery sa podstatne zmenili, najmä v dôsledku úspechu v tomto cezhraničnom spore.

Cezhraničné spory, keď príslušným súdom je súd iného členského štátu ako Slovenskej republiky

V týchto sporoch má strana sporu žiadajúca o právnu pomoc trvalý alebo prechodný pobyt v Slovenskej republike a súd, ktorý vo veci koná má sídlo v inom členskom štáte Európskej únie alebo ide o rozhodnutie, ktoré sa má vykonať v inom členskom štáte Európskej únie.

Pomoc centra v týchto prípadoch bude spočívať v prijatí žiadosti tuzemskej oprávnenej osoby (t. j. osoby, ktorá má trvalý alebo prechodný pobyt na území Slovenskej republiky) o poskytnutie právnej pomoci a v jej postúpení príslušnému orgánu členského štátu. Centrum potvrdí žiadateľovi jej postúpenie príslušnému orgánu a zároveň poskytne tuzemskej osobe súčinnosť tak, aby žiadosť o poskytnutie právnej pomoci v cezhraničnom spore spĺňala všetky náležitosti ustanovené právom príslušného členského štátu (vrátane prekladu žiadosti a dokladov, ktoré k nej musia byť priložené) a právne poradenstvo v potrebnom rozsahu.

Ak bola žiadosť o poskytnutie právnej pomoci v cezhraničnom spore príslušným orgánom iného členského štátu zamietnutá alebo tento orgán rozhodol, že tuzemská oprávnená osoba je povinná celkom alebo sčasti nahradiť náklady, ktoré boli za ňu za poskytnutú právnu pomoc vynaložené, môže centrum rozhodnúť, že tuzemská osoba je zároveň povinná celkom alebo sčasti nahradiť centru náklady na preklad žiadosti o poskytnutie právnej pomoci alebo dokumentov, ktoré k nej musia byť priložené. Úhrada nákladov je na základe dohody možná i v splátkach.

Konzultačné hodiny:

Pondelok: 8:00 – 16:00

Streda: 8:00 – 16:00

Podateľňa:

Pondelok – Piatok: 8:00 – 16:00

(Uvedené konzultačné hodiny platia pre všetky kancelárie centra na Slovensku.)